

OBEC Fair
Share and Learn

นวัตกรรมขับเคลื่อนความสำเร็จ
ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาต้นแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น “1 โรงเรียน 3 รูปแบบ” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

บทนำ

ความเป็นมา

ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาเป็นเรื่องที่กระทบต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 54 กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ขณะเดียวกันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2567 ในหมวดหมู่ที่ 9 กำหนดเป้าหมาย “ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม” พร้อมทั้งได้ระบุถึงสถานการณ์การพัฒนาของประเทศที่ผ่านมาไว้ว่า ครึ่งเรือนยากจนข้ามรุ่น ส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม การศึกษาต่ำ อัตราการพึ่งพิงสูง มีเด็กอายุ 6-14 ปี ไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ร้อยละ 17.2 เด็กจำนวนมากต้องหลุดออกจากระบบการศึกษาเนื่องจากครอบครัวยากจน เมื่อขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและทักษะความรู้ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในอนาคตของเด็กจากครึ่งเรือนยากจนข้ามรุ่น ทำให้เด็กกลุ่มนี้ต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะแรงงานทักษะต่ำ หรือแรงงานกึ่งมีทักษะเท่านั้น การหลุดออกจากระบบการศึกษาตั้งแต่ต้นทางชีวิตจึงสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นในระยะยาว (สมพงษ์ จิตระดับ, 2562)

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2567 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับทราบมาตรการขับเคลื่อนประเทศไทย เพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout) โดยดำเนินโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน นำการเรียนรู้ไปให้น้อง” (Obec Zero Dropout) เพื่อขับเคลื่อนผ่าน 4 มาตรการสำคัญ คือ 1) มาตรการการค้นหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาผ่านการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงาน 2) มาตรการติดตาม ช่วยเหลือ ส่งต่อและดูแล 3) มาตรการจัดการศึกษาและเรียนรู้แบบยืดหยุ่น 4) มาตรการส่งเสริมผู้ประกอบการภาคเอกชนให้เข้ามาร่วมจัดการศึกษาหรือเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี มีจำนวนโรงเรียน 26 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2567 มีจำนวนนักเรียน จำนวน 27,428 คน (ข้อมูล DMC-1-2567) จากฐานข้อมูลในระบบ OBEC Zero Dropout ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีข้อมูลนักเรียนออกกลางคัน จำนวน 604 คน และจากฐานข้อมูลระบบ Dropout System ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี พบว่า ยังมีเด็ก ที่มีรายชื่ออยู่ในระบบแต่ยังไม่จบการศึกษา (เด็กแขวนลอย) จำนวน 200 คน รวมจำนวนนักเรียนที่มีโอกาสที่จะเสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษาจำนวน 804 คน คิดเป็นร้อยละ 2.93 ซึ่งมีสาเหตุจากสภาพปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ด้านผู้ปกครอง สภาพความยากจนของครอบครัว สภาพครอบครัวที่มีความขัดแย้งภายใน ด้านนักเรียน มีปัญหาด้านการเรียน จากรายงานข้อมูลผลการเรียน พบว่าในปีการศึกษา 2567 มีนักเรียนที่ยังมีผลการเรียนเป็น 0 ร. มส จำนวน 2,049 คน ซึ่งเกิดจากการขาดเรียน ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต และด้านการศึกษา พบว่า สถานศึกษายังมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่ไม่ตอบสนองและสอดคล้องต่อความต้องการความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียนและไม่สามารถปรับตัวกับการเรียนในระบบการศึกษาปัจจุบันได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จึงได้คิดค้นพัฒนาต้นแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น “1 โรงเรียน 3 รูปแบบ” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี เพื่อช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยงไม่ให้ออกจากระบบการศึกษา เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้วิธีการที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่นทั้งเนื้อหา หลักสูตร เวลา การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่

บทนำ

วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

1. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาแบบยืดหยุ่นตามบริบทของตนเอง
2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพภายใต้การเรียนรู้แบบนำตนเอง
3. เพื่อประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ
4. เพื่อป้องกันเด็กหลุดออกนอกระบบการศึกษาด้วยการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น “1 โรงเรียน 3 รูปแบบ” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. มีสถานศึกษาต้นแบบ และสถานศึกษานำร่องการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของสถานศึกษาในสังกัด (จำนวน 9 โรงเรียน)
2. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ทุกแห่ง มีระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน
3. นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษา สามารถกลับสู่ระบบการศึกษาได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

เชิงคุณภาพ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ
2. เด็กเสี่ยงออกกลางคัน เด็กหลุดจากระบบการศึกษา ได้รับการติดตาม ค้นหา ช่วยเหลือและนำกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีงานทำ มีอาชีพ
3. ภาคีเครือข่ายมีบทบาทในการร่วมพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้และกลไกขับเคลื่อนเชิงพื้นที่ในการช่วยเหลือเด็กเสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษา นำกลับเข้าสู่ระบบ และให้มีงานทำ มีอาชีพ

วิธีการ/กระบวนการ/รูปแบบ

การพัฒนาต้นแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น “1 โรงเรียน 3 รูปแบบ” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสภามหาสารคาม มีรายละเอียดกระบวนการดำเนินการดังนี้

ขั้นวางแผน (Plan)

- 1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ เพื่อช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยงไม่หลุดจากระบบการศึกษา
- 2) ประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ
- 3) ประชุมคณะกรรมการฯ ร่วมกันวางแผนและกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ เพื่อช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยงไม่หลุดจากระบบการศึกษา สำหรับโรงเรียนนาร่อง เพื่อพัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิต

ขั้นปฏิบัติ (Do)

- 1) ประชุมเวทีสื่อสารทำความเข้าใจการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิตเด็กและเยาวชน (1 โรงเรียน 3 รูปแบบ) ให้กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2568 ณ โรงเรียนท่ามะขามวิทยา
- 2) คัดเลือกโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนนาร่อง 8 โรงเรียนและโรงเรียนร่วมพัฒนา 17 โรงเรียน ดำเนินการการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ (ตามความสมัครใจ)

- 3) โรงเรียนนาร่อง 8 โรงเรียน จัดทำหลักสูตรที่ยืดหยุ่น 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ
- 4) โรงเรียนร่วมพัฒนา จำนวน 17 โรงเรียน ดำเนินการจัดทำแผนการเรียนหรือแผนการฝึกอาชีพ ของเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษา
- 5) โรงเรียนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อดำเนินการติดตาม ค้นหา รายงาน และส่งต่อ และดูแล ผู้เรียนทุกกลุ่ม ทุกโรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลและเชื่อมโยงฐานข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดจากระบบ การศึกษา
- 6) ดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ โดยกำหนด แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ 5 ขั้น และมาตรการป้องกันนักเรียนหลุดจากระบบการศึกษา 5 Step
- 7) พัฒนากลไกการขับเคลื่อนเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานระดับพื้นที่

แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ 5 ขั้นตอน

Step 1 : ตรวจสอบ

- สํารวจข้อมูล นักเรียนกลุ่มเสี่ยง ออกกลางคัน และเด็กตกหล่นในพื้นที่จากฐานข้อมูลนักเรียน DMC และเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลหน่วยงานอื่น
- ออกค้นหา ติดตามตามแหล่งที่อยู่เพื่อนำนักเรียนกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา
- รายงานการติดตามผ่านระบบ Zero Dropout สพม.ราชบุรี

Step 2 : จัดทะเบียน

- นำนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ออกกลางคันและเด็กตกหล่นที่พบตัว กลับเข้าสู่ระบบทะเบียนนักเรียน DMC
- จัดครองและจัดกลุ่มผู้เรียนระบบปกติ และกลุ่มการศึกษาที่ยืดหยุ่น
- บันทึกข้อตกลงกลุ่มการศึกษาที่ยืดหยุ่น เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ

Step 3 : เรียนรู้แบบยืดหยุ่น

- เปิดห้องเรียนทางเลือกที่ยืดหยุ่นที่เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งเวลาเรียน สถานที่และรูปแบบวิธีการ
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น หลากหลายโดยบูรณาการกับการดำเนินชีวิตควบคู่กับการทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว
- วัดและประเมินผลตามสภาพจริง ยืดหยุ่นตามศักยภาพผู้เรียน และเทียบโอนความรู้ผ่านประสบการณ์การทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน

Step 4 : หนุนเสริมสู่อาชีพ

- ส่งเสริมการเรียนรู้สู่อาชีพ โดยผ่านประสบการณ์การทำงานในชีวิตประจำวัน หรือสถานประกอบการ
- ประสานความร่วมมือสถานประกอบการ องค์กร หน่วยงานอื่น ๆ ในการช่วยเหลือผู้เรียนให้มีงานทำ และบูรณาการกับการเรียนรู้ คุณลักษณะ และทักษะชีวิตของผู้เรียน

Step 5 : มีวุฒิ มีงานทำ

- ผู้เรียนจบการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร มีทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ
- ผู้เรียนสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือต่อยอดในการประกอบอาชีพตามความถนัด

ขั้นตรวจสอบ (Check)

- 1) นิเทศ ติดตามและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community:PLC)
- 2) ใช้ผลการนิเทศ ติดตาม เพื่อนำไปพัฒนาในครั้งต่อไป

ขั้นทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงาน (Act)

จัดกิจกรรมการสะท้อนผล/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาต้นแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น “1 โรงเรียน 3 รูปแบบ” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี

แนวทางความร่วมมือ

ระหว่าง

สพท. & โรงเรียน

- 1) จัดทำข้อมูลและเชื่อมโยงฐานข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดระบบการศึกษาและหลุดระบบการศึกษา
 - 1.1 สร้างความตระหนักปัญหา/สาเหตุและการจัดทำข้อมูลและเชื่อมโยงฐานข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดระบบการศึกษาและหลุดระบบการศึกษา
 - 1.2 สำรวจ วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลและเชื่อมโยงฐานข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดระบบการศึกษาและหลุดระบบการศึกษา
 - 1.3 จัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดและหลุดระบบการศึกษาตามสาเหตุของนักเรียนแต่ละคน
 - 1.4 จัดทำข้อมูลสารสนเทศนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดระบบการศึกษาและหลุดระบบการศึกษา
 - 1.5 เชื่อมโยงฐานข้อมูลนักเรียนหลุดระบบการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาราชบุรีและหน่วยงานการศึกษาอื่นตามความเหมาะสม
- 2) พัฒนากลไกการขับเคลื่อนเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานระดับพื้นที่
 - 2.1 สร้างความตระหนักการดำเนินงานการเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรีกับเครือข่ายความร่วมมือระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด
 - 2.2 ประสานเครือข่ายความร่วมมือและจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกันนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดระบบการศึกษาและให้นักเรียนหลุดระบบการศึกษาได้เข้าเรียนในโรงเรียนและจบการศึกษา
- 3) พัฒนารูปแบบ/แนวทางการเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
 - 3.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนทำงานเชิงรุกเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดระบบการศึกษาและให้นักเรียนหลุดระบบการศึกษาได้เข้าเรียนในโรงเรียนและจบการศึกษา
 - 3.2 ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนพัฒนารูปแบบ/แนวทาง/วิธีการหรือกระบวนการที่มีอยู่แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทนักเรียนเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดระบบการศึกษาและให้นักเรียนหลุดระบบการศึกษาได้เข้าเรียนในโรงเรียนและจบการศึกษา
- 4) พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือโรงเรียนในการดำเนินงานการเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
 - 4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานการดำเนินงานการเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
 - 4.2 จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานการเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี
 - 4.3 พัฒนารูปแบบ/แนวทางการนิเทศ ติดตามช่วยเหลือโรงเรียนในการดำเนินงานตามกลไกการเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา
 - 4.4 ร่วมแลกเปลี่ยนเรียน/ถอดบทเรียน/การดำเนินงานของโรงเรียนตามรูปแบบ/แนวทาง/วิธีการหรือกระบวนการเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดระบบการศึกษาและให้นักเรียนหลุดระบบการศึกษาได้เข้าเรียนในโรงเรียนและจบการศึกษา
 - 4.5 สรุปผล/นำเสนอผลงานการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดระบบการศึกษาและให้นักเรียนหลุดระบบการศึกษาได้เข้าเรียนในโรงเรียนและจบการศึกษา

ผลสำเร็จ / ผลลัพธ์ / หลักฐานความสำเร็จ

เชิงปริมาณ

1. เกิดโรงเรียนต้นแบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิตเด็กและเยาวชน (1 โรงเรียน 3 รูปแบบ) จำนวน 9 โรงเรียน และโรงเรียนร่วมพัฒนา จำนวน 17 โรงเรียน
2. โรงเรียนทุกแห่งมีแนวทาง/หลักสูตรการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นฯ (1 โรงเรียน 3 รูปแบบ)
3. โรงเรียนเปิดห้องเรียนสร้างโอกาส จำนวน 24 โรงเรียน ร้อยละ 92.31
4. จำนวนเด็กเข้าร่วมการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ สำหรับโรงเรียนต้นแบบ 1 โรงเรียน จำนวน 60 คน และโรงเรียนนาร่อง 8 โรงเรียน จำนวน 215 คน รวมเด็กทั้งสิ้น จำนวน 275 คน
5. จำนวนเด็กเลิยงหลุดจากระบบการศึกษาลดลง

เชิงคุณภาพ

1. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาที่ยืดหยุ่น
2. โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรตามบริบทของโรงเรียน หรือพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล ควบคู่กับการทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว
3. ผู้เรียนได้รับโอกาสในการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอาชีพ มีทักษะชีวิต
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี มีรูปแบบหรือนวัตกรรมในการจัดการศึกษา (1 โรงเรียน 3 รูปแบบ) เพื่อสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ในการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงออกกลางคันและเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีงานทำ มีอาชีพ อีกทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องจนได้รับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับยอดเยี่ยม ประจำปี 2567 ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเผยแพร่ / ประชาสัมพันธ์ / หน่วยงานที่ภาคีศึกษาดูงาน / รางวัล

1. การแถลงข่าวพิธีลงนาม MOU เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2568 กับ 25 องค์กรในจังหวัดราชบุรี บริษัท แสนสิริ จำกัด(มหาชน) และ (กสศ.) ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง อ.จอมบึง จ.ราชบุรี
2. การประชุมเวทีสื่อสารทำความเข้าใจการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิตเด็กและเยาวชน (1 โรงเรียน 3 รูปแบบ) ให้กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ณ ห้องประชุมโรงเรียนท่ามะขามวิทยา อ.โพธาราม จ.ราชบุรี
3. การประชุมสัมมนาวิชาการ “Set Zero Dropout Symposium 2025” และจัดทำแผนทิศทางการขับเคลื่อนรอมพลังหุ้นส่วนการศึกษา สู่เป้าหมาย Zero Dropout โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วม ณ โรงแรมบางกอกพาเลส กรุงเทพมหานคร
4. เสวนารายการ ห้องเรียนอารมณ์ดี/กสศ. “ต้อนรับเปิดเทอมด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ ป้องกันเด็กหลุดออกจากระบบ เพื่อสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา”

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาที่ยึดหยุ่นด้วย
1 โรงเรียน 3 รูปแบบ โดยมีรายละเอียดดังตาราง

องค์กรภาคีความร่วมมือ	บทบาท
สถานศึกษาในสังกัด สพม.ราชบุรี	พัฒนาการจัดการศึกษาที่ยึดหยุ่น ด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ ที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อป้องกันเด็กหลุดและตกหล่นให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดราชบุรี	ร่วมสำรวจค้นหาเด็กตกหล่นและหลุดออกจากระบบ/ช่วยเหลือ/ส่งต่อ
สถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษา	ส่งเสริมการจัดการศึกษา อาชีพ
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	พัฒนาครู องค์กรความรู้ในการจัดการศึกษาที่ยึดหยุ่นด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ร่วมสำรวจค้นหาเด็กตกหล่นและหลุดออกจากระบบ สนับสนุนทรัพยากร/การจัดการศึกษา
สาธารณสุขจังหวัด	ร่วมสำรวจค้นหาเด็กตกหล่นและหลุดออกจากระบบ การจัดการศึกษา/ส่งเสริมสุขภาพ
สถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.)	ร่วมสำรวจค้นหาเด็กตกหล่นและหลุดออกจากระบบ การจัดการศึกษา
ศูนย์การเรียนรู้	ร่วมสำรวจค้นหาเด็กตกหล่นและหลุดออกจากระบบ การจัดการศึกษา
สมาคมส่งเสริมและคุ้มครองคุณภาพชีวิตประชาชน (สคป.)	ประสานงานและอำนวยความสะดวกด้านการเรียนรู้
สถานประกอบการ	เป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้เรียน

การขยายผล และ ความยั่งยืน

การขยายผลโรงเรียนการจัดการศึกษาที่ยึดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิตเด็กและเยาวชน 1 โรงเรียน 3 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ภายใต้โครงการพัฒนาต้นแบบระบบการจัดการศึกษาที่ยึดหยุ่นเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาและตอบโจทย์ชีวิตเด็กและเยาวชนสำหรับสถานศึกษา จังหวัดราชบุรี โดยโรงเรียนเป็นผู้ร่วมดำเนินงานที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างต้นแบบการศึกษาที่ยึดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิตเด็กและเยาวชนทุกคน นำไปสู่การแก้ไขปัญหาค้นหาเด็ก เยาวชนออกกลางคันและหลุดออกจากระบบการศึกษา เพื่อให้เด็กสามารถเรียนอยู่ในระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ เกิดการสร้างกลไกความร่วมมือในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เกิดการขยายผลพัฒนาและส่งต่อหลักสูตรการศึกษาที่ยึดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิต 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ทุกอำเภอของจังหวัดราชบุรี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กำหนดมาตรฐานกลางในการจัดการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น ให้มีแนวทางการออกแบบการสอน การวัดผล และการรับรองผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนในแต่ละรูปแบบ มีกรอบการประกันคุณภาพที่ยืดหยุ่น แต่ควบคุมมาตรฐานขั้นต่ำ
2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง โดยเฉพาะในรูปแบบ On-demand และ On-hand ซึ่งครอบคลุมมีบทบาทสำคัญ

ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

1. ออกแบบหลักสูตรที่ยืดหยุ่นจริง ไม่ใช่เพียงแค่เปลี่ยนช่องทางการสอน ต้องวิเคราะห์ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) แล้วออกแบบวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะกับบริบทของนักเรียน ใช้สื่อหลากหลาย เช่น VDO, Podcast, Worksheet, Microlearning ฯลฯ
2. พัฒนาครูให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ในทุกช่องทาง มีระบบอบรมที่เน้นลงมือปฏิบัติ (Workshop) และการโค้ชอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ข้ามโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเชิงการติดตามและประเมินผล

1. พัฒนาระบบข้อมูลนักเรียนแบบ Real-time เพื่อใช้ติดตามความก้าวหน้า การเข้าเรียน และ ผลการเรียนรู้จากทั้ง 3 รูปแบบอย่างแม่นยำ
2. วัดผลที่เน้นสมรรถนะและการประยุกต์ใช้ ไม่ใช่แค่การสอบ ส่งเสริมการใช้ Portfolio, Project-based Learning, Performance Assessment
3. ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม เช่น ความพึงพอใจของผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง รวมถึง ผลกระทบต่อพฤติกรรมและทักษะชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2567). กรม. เห็นชอบมาตรการ Thailand Zero Dropout: เด็กและเยาวชนนอกระบบต้องเป็นศูนย์. สืบค้นจาก <https://www.eef.or.th/news-280524/>
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2562). เผยเด็กนอกระบบในไทยมีมากกว่า 8 แสนคน. กรุงเทพธุรกิจ. <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/848106>
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ.

OBEC Fair Share and Learn 2025

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน